

Materier var gaaet frem paa samme Maade, som her nødvendigvis maatte gaas frem. Denne Sag har, som den ærede første Taler bemærkede, to Sider. Det er ogsaa min Mening, at den har to Sider, og vi hver for sig maa holde ude fra hinanden. Den angaar en Villighedsakt lige overfor de paa-gjældende Lærere og Enker, maaske endnu i en noget større Udstrækning, hvilket jeg ikke bestemt tør sige, end Lovforslaget omhandler. Jeg mener nemlig, at de Vedkommende, naar vi skulle give en Lov om dem, maa være stillede i samme Udstrækning og saaledes, som der kan være Tale om, at de være stillede, der hørte ind under Bonusloven fra i Fjor. Med Hensyn til denne Side af Sagen vil jeg paa det Varmeste anbefale Forslaget. Det angaar i mange Tilfælde, navnlig hvad Enker angaar, nogle Mennesker, der ere i højeste Grad uheldigt stillede; mange af dem staa jo ligesom paa Grænsen imellem Fattigvæsenet og Ikke-Fattigvæsenet. Naar vi derfor ved Bonusloven i Fjor gik til disse Indrømmelser at give til en saadan Mangfoldighed af Mennesker, af hvilke mange selvfølgelig ikke i fjerneste Maade trængte dertil, og vilde vise denne Smødefkommen mod alle Embeds- og Bestillingsmænd, som ved Lov være forpligtede til at livsforsikre sig, og som Livsforsikringsanstalten var pligtig til at modtage, naar vi vilde give dem, som ikke havde været forpligtede til at give forhøiede Præmier, for at blive forsikrede, Lovens Bequæmlighe, saa forekommer det mig nu rigtignok, at den Bemærkning i Loven af 8de Marts 1856 om, at visse Lærere ikke skulde have samme Ret som Embeds- og Bestillingsmænd, uagtet deres Helbredsstilstand berettigede dem dertil, ikke maatte afholde os fra i Realiteten, naar Spørgsmaalet foreligger her for disses Vedkommende, at tage Konsekventen af vor egen Lov fra i Fjor. Denne Side af Sagen anbefaler jeg til den velvilligste Overveielse. Jeg kan ikke se, at det er Andet end en ganske naturlig Konsekvent af Loven fra i Fjor. Men, siger man saa, er Amtskolefonden det rette Sted at paalægge Ydelsen? Det er jeg tilbøielig til, med de Herrer at betvivle. Jeg tror ikke, at det kan uddrages som en Konsekvent af Loven af 8de Marts 1856, at der foruden den Andel af Pensionen, der skal ydes, eller den Overlevelsesrente, der skal ydes, efter den Tid skulde ydes større Beløb som Følge af, hvad man har bestemt med Hensyn til Overstudet ved Livsforsikringsanstalten. Det er den anden Side, og der kan jeg ikke se rettere, end at Tanken i alt Fald maa ledes hen paa, at det er af de almindelige Statsmidler, der i den Hen-

seende maa udredes Bonus. Naar det er sagt, at Ministeren ikke skulde gaa mod sine egne Skoleraad, hvor Flertallet skulde antages at høre til Ministerens politiske Anskuelse — det var vist Meningen af, hvad den ærede sidste Taler sagde — saa vil jeg uden at blande det ind, sige, at saaledes pleie vi ikke at tage den Slags Sager. Naar Smaafolk og mindre heldigt Stillede ikke ere blevne hjulpsne af Institutioner eller Autoriteter, som maaske tilhørte en anden politisk Retning end vi, saa have vi ikke nogenstunde sagt: Lad dem saa ligge, det er de Andres, der skulle sørge for dem; men saa have vi taget dem op. Den Slags Ting have vi mangfoldige Gange været enige om og have indvirket paa, at de kunne komme til en billigere og retfærdigere Afgjørelse trods Modstanden hos visse Autoriteter, hvis Flertal eller større Myndighed laa hos Høire. Det maa derfor ikke afstrække os, at Ministeren har Flertallet af sine Skoleraad i politisk Henseende med sig, det maa værtimod for os være en yderligere Opfordring til en velvillig Drøftelse af dette Forslag, og derfor anbefaler jeg det.

Lüttichan: De ærede foregaaende Talere have stærkt fremhævet den ene Side af Sagen, at de Personer, hvem der gjen-nem dette Lovforslag skulde komme Bonusudbetaling til Gode, fortjene Thingets Velvillie og Hjælp, og jeg kan ikke Andet end af al min Maat støtte denne Betragtning. Vel er det nemlig Tilfældet, at der er givet Lærerstanden som saadan og specielt de Personer af Lærerstanden, som dette Lovforslag omhandler, en Afgang til gennem Lovgivningen at opnaa et Gode, og til at opnaa dette Gode, nemlig Livsforsikringen, trods deres manglende Betingelser; men det forekommer mig, at jeg med de foregaaende ærede Talere maa være enig i, at man, saavidt ske kan, ogsaa bør yderligere lade ogsaa dem faae et større accessorisk Gode til det, nemlig Bonushjælp. Jeg tror, at det kan ske paa en Maade, som hverken rammer Skolefonden eller tager sin Tilflugt direkte til Statskassen. Jeg vil henstille, om ikke Livsforsikringsanstalten maatte kunne udrede den Hjælp, som her vil blive nødvendig. Det har jo igjennem hele Behandlingen af Bonusloven viist sig, at der var opdyngget og opsparet Midler i Livsforsikringsanstalten, som der kunde disponeres over, og disse Midler ere jo ikke udtømte til deres yderste Grænsse. Der er jo endnu rigelige Midler til Stede, saa det forekommer mig, at naar man faaer tilstrækkelig godtgjort, hvilke Beløb det dreier sig om, saa maatte man gjen-